

Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid – til møte 25. april 2017

PUBLISERING OG SYNLIGGJØRING AV KUNSTNERISK UTVIKLINGSARBEID

Rapport fra arbeidsgruppe oppnevnt av
Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid, Universitets- og høskolerådet

Innhold

1. Innledning	3
1.1. Bakgrunn	3
1.2. Arbeidsgruppe	3
1.3. Mandat og arbeidsform	3
1.4. Arbeidsgruppens rapport – sammendrag	4
2. Avgrensninger og definisjoner	5
2.1. Forståelsen av arbeidsgruppens mandat	5
2.2. Kanaler og arenaer som <i>ikke</i> omfattes av arbeidsgruppens mandat	6
2.3. Å dekke behovene på en tilfredsstillende måte	7
3. Kartlegging og beskrivelse av eksisterende arenaer for publisering og synliggjøring av KU	8
3.1. Avgrensning og kriterier	8
3.2. Utvalg	9
3.3. Språk	10
3.4. Akademisk kontekst vs det profesjonelle feltet	10
3.5. Presentasjon av verk i en romlig og dialektisk situasjon	11
3.6. Format som tillater flermedialitet	11
3.7. Tilgjengeliggjøring av resultater	12
3.8. Oppsummering av kartlegging	12
4. Dekker eksisterende kanaler og arenaer behovet (-ene) på en tilfredsstillende måte?	13
5. Forslag til tiltak som bidrar til økt utnyttelse av eksisterende kanaler og arenaer	15
5.1. Utvikle strategier for synliggjøring	15
5.1.1. Institusjonsstrategi	15
5.1.2. PKU som strategisk og fagpolitisk organ	15
6. Strategi for å utvikle nye publiseringskanaler og arenaer	16
6.1. Forskningsbiennale	16
6.2. Ny, flermedial og meritterende digital plattform for publisering	16
7. Oppsummering	18
8. Vedlegg	19
Vedlegg 1: Alfabetisk liste over eksisterende, relevante kanaler og arenaer for publisering og synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid, nasjonalt og internasjonalt	19

1. Innledning

1.1. Bakgrunn

Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid (NRKU) vedtok i møte 09.11.2015 å opprette en arbeidsgruppe for å utrede kanaler, arenaer og strategier for formidling av kunstnerisk utviklingsarbeid. Rådet gjorde slikt vedtak:

NRKUs ledelse oppnevner en arbeidsgruppe som ser på formidling av kunstnerisk utviklingsarbeid. Gruppen bes avgi en foreløpig statusrapport for gruppens arbeid i rådsmøtet 18. april 2016. Det tas sikte på at endelig rapport ferdigstilles til NRKUs høstmøte 2016.

1.2. Arbeidsgruppe

Arbeidsgruppen som ble opprettet har bestått av:

- Rektor Jørn Mortensen, Kunsthøgskolen i Oslo [leder]
- Professor Camilla Eeg-Tverbakk, Akademiet for Scenekunst/Høgskolen i Østfold
- Prodekan Geir Davidsen, Universitetet i Tromsø
- Tidl. stipendiat Ingfrid Breie Nyhus, Norges musikkhøgskole
- Førsteamanuensis Hans Knut Sveen, PKU/Griegakademiet

Seniorrådgiver Siren Tjøtta, Kunsthøgskolen i Oslo [sekretær]

1.3. Mandat og arbeidsform

I oppdragsbrev fra NRKU den 15. mars 2016 ble arbeidsgruppen bedt om å utrede følgende:

Arbeidsgruppen får slikt mandat:

Arbeidsgruppen bes, på grunnlag av debatten i møtet, om å arbeide videre med å:

- *kartlegge og beskrive eksisterende, relevante kanaler og arenaer for publisering og synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid, nasjonalt og internasjonalt*
- *vurdere om eksisterende kanaler og arenaer dekker behovene for publisering og synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid på en tilfredsstillende måte*
- *foreslå tiltak for at institusjonene kan utnytte eksisterende kanaler og arenaer bedre*
- *eventuelt foreslå strategi og tiltak for å utvikle nye publiseringskanaler og arenaer for synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid*

Arbeidsgruppen har hatt fire fysiske møter og ellers holdt kontakt via epost.

Gruppen står samlet bak rapporten.

1.4. Arbeidsgruppens rapport – sammendrag

Arbeidsgruppen har funnet det hensiktsmessig for rapporten å dele mellom *publisering* og *synliggjøring*, jf. avsnitt 2.1.

Kartleggingen viser at det er få relevante nasjonale/nordiske kanaler og arenaer for *publisering* av kunstnerisk utviklingsarbeid, jf. avsnitt 3 og vedlegg 1.

De dekker ikke behovene i sektoren, jf. avsnitt 4.

Arbeidsgruppen foreslår to hovedpunkt knyttet til publisering:

- en ny, flermedial og meritterende digital publiseringsplattform
- en meritterende forskningsbiennale

For synliggjøring og generell formidling av kunstnerisk utviklingsarbeid er det arbeidsgruppens oppfatning at det allerede finnes en rekke kanaler og plattformer. Her foreslår arbeidsgruppen ikke etablering av nye kanaler eller plattformer, men snarere to hovedpunkter/tiltak av strategisk art:

- at institusjonene samler seg om *Program for kunstnerisk utviklingsarbeid* som strategisk og fagpolitisk nasjonalt organ for kunstneriske utviklingsarbeid
- at institusjonene bygger opp og videreutvikler egne strategier for synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid

2. Avgrensninger og definisjoner

2.1. Forståelsen av arbeidsgruppens mandat

Arbeidsgruppen har valgt å skille mellom publisering og synliggjøring, og definerer disse, i den videre kartleggingen, på følgende måte:

- Publisering er en førstegangsfremføring/-visning av et kunstnerisk forskningsresultat, på en fagfelleverdert, offentlig arena. Dette er altså sidestilt med fremføring/visning av et forskningsresultat som ville gitt publiseringspoeng i et resultatbasert system, som Den norske publiseringsindikatoren.
- Synliggjøring blir her forstått som tilgjengeliggjøring og formidling, og kan skje gjennom kanaler, som arkiv, portaler, offentlige arrangement, undervisning og kanaler innen medier. Eks kan være:
 - festivaler, scener, galleri
 - nettmedier, f.eks. www.forskning.no
 - åpne foredrag
 - lokal- eller riksdekkende aviser
 - radio, TV (f. eks. lokale nyhetsendinger og Hovedscenen på NRK2)
 - sosiale medier
 - arkiv som BIBSYS Brage NMH og KHiODA, og informasjonssystemet/registeret Current Research Information System in Norway (CRISin)
 - utdanningsinstitusjonenes og studentorganisasjoners aviser (Khrono, På Høyden, Universitas og andre)

Arbeidsgruppen legger videre til grunn at med ”publisering og synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid”, så skal dette forstås som *resultater av selve det kunstneriske utviklingsarbeidet*, og ikke kunstverket og det kunstneriske resultat alene. Deling av ny kunnskap og innsikt står sentralt.

Jørgensenutvalget tolket begrepet kunstnerisk utviklingsarbeid slik i 2004:

Kunstnerisk utviklingsarbeid dekker kunstneriske prosesser som fører fram til et offentlig tilgjengelig kunstnerisk produkt. I denne virksomheten kan det også inngå en eksplisitt refleksjon rundt utviklingen og presentasjonen av kunstproduktet¹.

Arbeidsgruppen legger til grunn at ny innsikt utvikles gjennom ”kunstneriske prosesser”.

Arbeidsgruppen legger videre vekt på kriteriene fra Frascati Manual 2015²:

- *to be aimed at new findings (novel)*
- *to be based on original, not obvious, concepts and hypotheses (creative)*
- *to be uncertain about the final outcome (uncertain)*

¹ Vekt på kunstnerisk utviklingsarbeid, s. 13. http://www.uhr.no/documents/vekt_paa_kunst.pdf

² Frascati Manual 2015, Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, kap. 2, s. 48. <http://www.oecd.org/publications/frascati-manual-2015-9789264239012-en.htm>

- *to be planned and budgeted (systematic)*
- *to lead to results that could be possibly reproduced (transferable and/or reproducible³).*

Første og siste punkt blir særlig fremhevet i avsnittet *Artistic expression versus research* i Frascati Manual 2015 s.65. Definisjonen nedenfor gir retning for rapporten:

Artistic expression versus research

2.67 Artistic performance is normally excluded from R&D. Artistic performances fail the novelty test of R&D as they are looking for a new expression, rather than for new knowledge. Also, the reproducibility criterion (how to transfer the additional knowledge potentially produced) is not met. As a consequence, arts colleges and university arts departments cannot be assumed to perform R&D without additional supporting evidence. The existence of artists attending courses in such institutions is not relevant to the R&D measurement.

Higher education institutions have, nevertheless, to be evaluated on a case by-case basis if they grant a doctoral degree to an artist as a result of artistic performances. The recommendation is to adopt an “institutional” approach and only to take account of artistic practice recognized as R&D by higher education institutions as potential R&D (to be further used by data collectors).

Altså er det ifølge Frascati Manual 2015 sine fem kriterier for å identifisere forskning og utvikling en viktig distinksjon mellom kunstnerisk virksomhet og kunstnerisk utviklingsarbeid (KU). KU skal:

- a) bidra til ny innsikt/erkjennelse/kunnskap, og
- b) kunne deles med fagmiljø og allmennhet

Dette betyr at forskningsresultatet må fremstå i et format som er mulig å dele. Delingsbegrepet innebærer bl.a. funksjoner som digitalisering, lagring, arkivering, vedlikehold og tilgjengeliggjøring.

2.2. Kanaler og arenaer som *ikke* omfattes av arbeidsgruppens mandat

Arbeidsgruppen mener det følger av mandatet at plattformer som *konserteren, utstillingen*, etc. alene ikke omfattes av vårt mandat. Dette fordi disse plattformene i seg selv ikke garanterer for deling av den kunstneriske forskningens resultat, jf. avsnitt 2.1 (Frascati-manualen). Det følger av dette at konserten og utstillingen er særdeles egnet for formidling av kunst, men ikke nødvendigvis av resultatet av kunstnerisk forskning.

³ “2.20 An R&D project should result in the potential for the transfer of the new knowledge, ensuring its use and allowing other researchers to reproduce the results as part of their own R&D activities. This includes R&D that has negative results, in the case that an initial hypothesis fails to be confirmed or a product cannot be developed as originally intended. As the purpose of R&D is to increase of the existing stock of knowledge, the results cannot remain tacit (i.e. remain solely in the minds of the researchers), as they, and the associated knowledge, would be at risk of being lost. The codification of knowledge and its dissemination is part of the usual practice in universities and research institutes,…” Frascati Manual 2015, s. 48.

<http://www.oecd.org/publications/frascati-manual-2015-9789264239012-en.htm>.

2.3. Å dekke behovene på en tilfredsstillende måte

Mandatet ber arbeidsgruppen vurdere om eksisterende kanaler og arenaer dekker behovene for publisering og synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid på en tilfredsstillende måte.

Arbeidsgruppen definerer *tilfredsstillende* som ulikt for hhv. *publisering* og *synliggjøring*. For publisering er spørsmålet om det finnes tilstrekkelig relevante plattformer som tillater førstegangsframføring/-visning av et forskningsresultat på en fagfellevurdert offentlig arena. For å svare på dette må vi spørre om de plattformene som eksisterer i dag oppleves som tilstrekkelig relevante og egnede, gitt forskningsresultatenes format. Er de mediale kjennetegnene hensiktsmessige for publisering av resultatene av kunstnerisk forskning?

Når det gjelder synliggjøring har spørsmålet om det eksisterer *tilfredsstillende* kanaler og arenaer å gjøre med strategi for utnyttelse av disse, jf. avsnitt 2.1, der eksempler på kanaler for synliggjøring er listet opp.

3. Kartlegging og beskrivelse av eksisterende arenaer for publisering og synliggjøring av KU

3.1. Avgrensning og kriterier

Arbeidsgruppen legger til grunn skillet mellom publisering og synliggjøring, slik det er omtalt i avsnittene 2.1 og 2.3.

Arbeidsgruppen er særlig interessert i følgende distinksjoner og kjennetegn ved kanaler og plattformer for *publisering*:

- Skandinavisk vs. engelsk språk
- Akademisk institusjonell kontekst vs. ikke akademisk/profesjonell praksis
- Fagfellevurdert vs. kuratorisk vs. ikke vurdert
- Åpne data vs. ikke åpne data
- Interaktivitet vs. ikke interaktivitet
- Presentasjon/romlighet⁴ vs. representasjon/reproduksjon/dokumentasjon
- Åpen publisering
- Format som tillater flermedialitet
- Universell utforming⁵
- Responsivt design⁶

Disse danner grunnlaget for beskrivelse og vurderinger.

Kunstutdanningsinstitusjoner er ikke del av Den norske publiseringsindikatoren⁷, og har heller ikke utarbeidet felles kriterier for godkjenning av publiseringskanaler⁸. Også i det profesjonelle kunstfeltet (jf. dikotomien «ikke akademisk/profesjonell praksis» over) er det et mangfold av (uformelle) meritterende kanaler. Kompleksiteten på feltet beskrevet i rapporten «Vekt på kunstnerisk utviklingsarbeid» er fremdeles gjeldende⁹, og den faglige vurderingen av publiseringslandskapet og visningsarenaer er skiftende og uoversiktlig.

⁴ Publisering i en romlig situasjon, der utvikling av ny innsikt, erkjennelse og kunnskap skjer. Presentasjonen er betinget av tid og rom.

⁵ Kilde: <https://uu.difi.no/>

⁶ Kilde: <http://www.milli.no/content/hva-er-responsiv-design>

⁷ Kilde: <https://npi.nsd.no/>

⁸ NSDs liste over kriterier finnes her: <https://dbh.nsd.uib.no/publiseringskanaler/OmKriterier>

⁹ «Utvalgets hovedpunkter er:

- KU dekker kunstneriske prosesser som fører fram til et offentlig tilgjengelig kunstnerisk produkt. I denne virksomheten kan det også inngå en eksplisitt refleksjon rundt utviklingen og presentasjonen av kunstproduktet.
- Produkt av KU kan være av to hovedtyper: Verk eller framføringer.
- Både verk og framføringer er kompliserte, mangetydige og opplevelsesfremkallende originalprodukter som tilsvarer de forskningsprodukter som registreres i forskningskomponenten og ikke den type formidling som registreres i den foreslåtte formidlingskomponenten.
- KU inngår i institusjonenes FoU-strategi, og bør tilføre utdanningen og institusjonenes fagmiljø nye faglige perspektiver samtidig som den må ha legitimitet og vekke profesjonell interesse utover utdanningsmiljøene.
- KU inngår i institusjonenes totale FoU-virksomhet, sammen med forskning og faglig utviklingsarbeid.»

3.2. Utvalg

I *vedlegg 1* følger en liste over kanaler og arenaer for publisering og synliggjøring av kunstnerisk forskning og utviklingsarbeid, i all hovedsak ikke-skandinaviske baserte. Listen er ikke uttømmende og ment som eksempler, valgt for å kunne diskutere kriteriene (metoden). Utvalget av arenaer i listen nedenfor fungerer på samme måte. Listen er delt opp i publikasjonskanaler i og utenfor Norge. Disse diskuteres i de følgende avsnittene, og lenker finnes i vedlegget til slutt.

Norske baserte publiseringskanaler, som er fagfellevurdert eller kuratert :

- FORMakademisk
- In Formation
- Nordic Journal of Dance
- Oktoberdans og Meteor, ved Bergen Internasjonale Teater
- Music and practice
- Ultima Academy
- Unfolding the process (Norges musikkhøgskole symposium)

Publiseringskanaler basert utenfor Norge, som er fagfellevurdert eller kuratert :

- Art Monitor
- Dance Research Journal og The Congress of Research in Dance
- Documenta
- e-flux journal
- Journal for artistic research, RUUKU
- Journal for Artistic Research, JAR
- Manifesta
- PARSE Journal
- Unlikely - Journal for Creative Arts

Utvalget over gjelder fagfellevurdert eller kuratert publisering.

I tillegg kommer kanaler for synliggjøring:

Arkiver:

- Norske utdanningsinstitusjoners egne arkiv- og publiseringskanaler, som *BIBSYS Brage* ved Norges musikkhøgskole (Brage NMH) og ved Kunsthøgskolen i Oslo (KHioda).
- Research Catalogue

Arenaer for synliggjøring:

- Current Research Information System in Norway (CRISTin)
- ELIA Biennial Conference og SHARE
- Festival Avignon
- Kunsten Festival des Arts, Brussel
- Kunstnerisk forskningsuke, Kunsthøgskolen i Oslo
- Norwegian Artistic Research Forum

- PARSE conference
- Society for Artistic Research (SAR conferences)
- Unfolding the process (Norges musikkhøgskole symposium)

Disse bidrar til synliggjøring og tas derfor med i diskusjonen i det følgende.

3.3. Språk

Kartleggingens eksempler viser at det er svært få skandinavisk-språklige arenaer og kanaler for publisering og synliggjøring:

- Nordic Journal of Dance (delvis skandinavisk, basert i det profesjonelle feltet)
- InFormation (basert i en akademisk institusjon, norsk språk)
- Oktoberdans og Meteor ved BIT/Bergen Internasjonale Teater (festival, kuratert og har forskningsrelaterte arrangement i sitt program).
- FORMakademisk (basert i en akademisk institusjon, engelsk-språklig)
- Norwegian Artistic Research Forum: Arena for diskusjon og presentasjon av resultater av selve forskningen. Dokumenteres i liten grad. Språket er engelsk. Ikke presentasjon av verk/publisering.
- Norske utdanningsinstitusjoners egne arkiv, via BIBSYS Brage, som Brage NMH (Norges musikkhøgskole) og KHiODA (Kunsthøgskolen i Oslo).
- Current Research Information System in Norway (CRISin): Nasjonalt register over forskningspublikasjoner og forskningsresultater i Norge.

3.4. Akademisk kontekst vs det profesjonelle feltet

Kartleggingen viser at «eksisterende, relevante kanaler og arenaer for publisering og synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid» i all hovedsak har en akademisk kontekst, med fagfellellevurdering og en base i en høyere utdanningsinstitusjon. Eksempler er: Unlikely og JAR (engelskspråklige, interdisiplinære, åpne, flermediale, med fagfellellevurdering), i tillegg til Art Monitor som har liknende kjennetegn, men som ikke er flermedial, og RUUKU (finsk basert, flerspråklig og interdisiplinær, med en teoribasert redaktørgruppe).

Andre arenaer med akademisk kontekst er Kunstnerisk forskningsuke (KHiO), Norwegian Artistic Research Forum, PARSE conference, Society for Artistic Research (SAR) og Unfolding the Process (NMH). Alle fem er engelskspråklige, interdisiplinære, åpne, flermediale, med fagfellellevurdering, og skiller seg fra de ovenfor nevnte ved at de er møtearenaer for diskusjon, og dokumenteres i varierende grad. Research Catalogue har samme kjennetegn, men er et arkiv/repository for dokumentasjon og tilgjengeliggjøring.

Arenaer for publisering (og synliggjøring) i det profesjonelle feltet er Manifesta/Documenta, Festival Avignon/Ultimafestivalen, Kunsten Festival des Arts i Brussel, og Oktoberdans og Meteor ved Bergen

Internasjonale Teater. Alle er kuraterte, flermediale, åpne og hovedsakelig engelskspråklige. I tillegg kan nevnes den engelskspråklige e-flux journal, som har fagfelleevaluering, men som ikke er flermedial. Nordic Journal of Dance er basert i det profesjonelle miljøet, har fagfelleevaluering, og er ikke flermedial.

Andre arenaer med akademisk kontekst, som ikke er flermediale, men som har et skrevet/trykket format er de engelskspråklige PARSE Journal og Cordance (Dance Research Journal), og de norske Information (kunst, interdisiplinært) og FORMakademisk (design). De to siste har nettsider som ligger under Høgskolen i Oslo og Akershus. Til slutt nevnes det nasjonale registeret over forskningspublikasjoner og forskningsresultater i Norge, CRISStin, og norske utdanningsinstitusjoners egne arkiv, som BIBSYS Brage (Norges musikkhøgskole, NMH) og KHiODA (Kunsthøgskolen i Oslo, KHiO). CRISStin har funksjon som en nasjonal oversikt, mens Brage NMH og KHiODA er eksempler på arkiver.

3.5. Presentasjon av verk i en romlig og dialektisk situasjon

Kartleggingen viser at det mangler arenaer for presentasjon av verk i en romlig, *“opplevelsesfremkallende fremføring med all sin rikdom”*¹⁰ med en samtidig mulighet for diskursutvikling av ny innsikt/erkjennelse/kunnskap. En slik presentasjon er betinget av en tilstedeværelse i tid og rom, og gir publikum en opplevelse, som medfører diskusjon. *“For kunstnere er publikum både fagfeller, brukere og allmennhet, det gjøres ikke noe skille her”*¹¹. Arbeidsgruppen anser det som at i kunstens sammenheng er slike møtepunkter, med mulighet for diskusjoner i nærhet til kunstverket eller fremførelsen, viktige fora for forskningen.

3.6. Format som tillater flermedialitet

Med flermedialitet forstås format som bruker flere medier, som video, lyd, bilde og tekst i kombinasjon med hverandre i samme arbeid eller eksposisjon.

Det finnes ingen skandinavisk-språklig flermedial arena innen akademia.

Fora der fagmiljø møtes er arenaer der ulike media kommer til nytte, men samtalene dokumenteres sjelden, og mye av aktiviteten er formidling, mer enn publisering og fremføring.

Arkiv som Research Catalogue, Brage NMH og KHiODA er flermediale og brukes av fagmiljøene, men mangler noen av kjennetegnene ved kanaler for publisering, jf. avsnitt 3.1, som f.eks. fagfelleevaluering. Brage NMH og KHiODA har i mindre grad en "integreert" bruk av media, slik man finner dem i f.eks. Research Catalogues eksposisjoner. I Brage NMH og KHiODA blir de ulike, tilgjengelige digitale mediene lagt i en slags menyfunksjon, og tilrettelegger ikke for en integrert bruk av mediaformat.

¹⁰ Rapporten *Vekt på kunstnerisk utviklingsarbeid*, s.15 http://www.uhr.no/documents/vekt_paa_kunst.pdf

¹¹ Rapporten *Vekt på kunstnerisk utviklingsarbeid*, s.15 http://www.uhr.no/documents/vekt_paa_kunst.pdf

To flermediale arenaer, som er engelskspråklige, interdisiplinære og åpne, med fagfelleevaluering er:

- Unlikely - Journal for Creative Arts, <http://www.unlikely.net.au/>
- JAR - Journal for Artistic Research www.jar-online.net.

3.7. Tilgjengeliggjøring av resultater

Kartleggingen viser at det mangler arenaer og kanaler som gjør ny kunnskap/innsikt tilgjengelig, og det er få arenaer og kanaler med god søkbarhet i resultater og data, for gjenbruk og videreutvikling av eksisterende kunnskap og innsikt, i publikasjoner og datamateriale innen det kunstneriske forskningsfeltet.

Norske utdanningsinstitusjoners egne arkiv, som Brage NMH (Norges musikkhøgskole) og KHIODA (Kunsthøgskolen i Oslo) har funksjoner som digitalisering, lagring, arkivering, vedlikehold og tilgjengeliggjøring, men fungerer i dag ikke optimalt for publisering og synliggjøring, da de forskjellige filene/media ikke kan settes sammen til en helhetlig fremstilling.

Forskerens behov for å gjøre tilgjengelig eget kunstnerisk utviklingsarbeid, og finne og bruke andres forskning, står sentralt i rapporten.

Tilgjengeliggjøring, deling og referanse til publisert materiale henger sammen med dataflyt og tekniske løsninger med internasjonale standarder, som bruk av etablerte, standardiserte felter for metadata (interoperabilitet), høstingsprotokoller, utveksling av data med søkebasen som CRISTin, NORA (Norwegian Open Research Archives), Studentweb (masteroppgaver), BIBSYS Oria (Oria.no gjør datasett gjenfinnbar), samt kuratering av datasettet (tildele metadata, nøkkelord, åpne fil, formatkontroll).

3.8. Oppsummering av kartlegging

Arenaer for publisering av kunstnerisk utviklingsarbeid har i all hovedsak en akademisk kontekst, med fagfelleevaluering og med en base i en høyere utdanningsinstitusjon. Arbeidsgruppen er særlig interessert i publisering som er flermedial, har skandinavisk språk, er interdisiplinær, er åpent tilgjengelig, og med fagfelleevaluering. Gruppen har funnet to slike plattformer, men disse er engelskspråklige; Unlikely og JAR.

Det er i norsk sammenheng få relevante kanaler og arenaer for publisering av kunstnerisk utviklingsarbeid. De som finnes har ikke vært drevet lenge og har derfor relativt lite innhold. Publikasjonene er lite brukt i undervisning og i norske kunstutdanningsinstitusjoner.

Oppsummeringen av kartleggingen er i tråd med Giaco Schiesser¹²:

... astonishingly, most art universities largely lack both well-thought-out documentation strategies and convincing and consistent documentation of research projects on the Internet, something that is indispensable in an age where research is internationalized, interculturalized, and networked.

¹² "What Is at Stake..." s. 206 i "Arts, Research, Innovation and Society" (Springer 2015)

4. Dekker eksisterende kanaler og arenaer behovet (-ene) på en tilfredsstillende måte?

Mandatet ber arbeidsgruppen vurdere om eksisterende kanaler og arenaer dekker behovene for publisering og synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid på en tilfredsstillende måte.

Dette spørsmålet stiller krav til at rapporten også vurderer hvilke behov som skal tilfredstiltes og dekkes. Dette kan være:

- Forskerens behov for å gjøre ny kunnskap/innsikt tilgjengelig (lagre og dele data og ny kunnskap). Synlighet gir invitasjon til samarbeid.
- Forskerens behov for å finne data og eksisterende kunnskap på sitt felt, dvs. gjenbruk av kunnskap.
- Behov for arenaer for publisering av forskningsresultat i en romlig, opplevelsesfremkallende situasjon, der utvikling av ny innsikt, erkjennelse og kunnskap skjer.
- Forskningsinstitusjonens behov for å innfri sektormål¹³, og synliggjøre forskning og utvikling
- Samfunnet og myndigheter for politikktutforming og for å lære av kunnskapen.

Dekker eksisterende kanaler og arenaer disse behovene?

Publisering:

Kartleggingen viser med all tydelighet at det er få relevante kanaler og arenaer for publisering av kunstnerisk utviklingsarbeid, spesielt i norsk/nordisk sammenheng. Eksisterende kanaler og arenaer dekker derfor ikke behovene for publisering av kunstnerisk utviklingsarbeid på en tilfredsstillende måte.

Synliggjøring:

Arbeidsgruppen definerer, som beskrevet i innledningen, *tilfredsstillende* som ulikt for hhv. *publisering* og *synliggjøring*.

Det finnes en rekke kanaler for synliggjøring, og det er av liten nytte å kartlegge dette. Kanaler for synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid kan være arkiv, repositorium¹⁴, portaler, offentlige arrangement og kanaler innen medier, o.l.

¹³ Sektormålene er ulike for institusjonene når det gjelder om kunstutdanningsinstitusjonene er del av *Den norske publiseringsindikatoren* eller ikke.

¹⁴ Repositorium (publiseringsplattform) innebærer lagring av data i ca. 10 år, å tildele datasett en DOI (Digital object identifier – som gjør at de kan siteres), og å gjøre tilgjengelig og finne data. Se også definisjon fra *The Confederation of Open Access Repositories (COAR)* her: <https://www.coar-repositories.org/files/A-Case-for-Interoperability-Final-Version.pdf>. Fra side 3 finnes sitat: "Each individual repository is of limited value for research: the real power of Open Access lies in the possibility of connecting and tying together repositories, which is why we need interoperability. In order to create a seamless layer of content through connected repositories from around the world, open access relies on interoperability, the ability for systems to communicate with each other and pass information back and forth in a usable format. Interoperability allows us to exploit today's computational power so that we can aggregate, data mine, create new tools and services, and generate new knowledge from repository content"

Det er altså ikke mangel på kanaler, men mer et spørsmål om å utvikle strategier for å bruke disse. Dette fordrer prioritering av ressurser, men også interesse og vilje, fra institusjonene som driver kunstnerisk utviklingsarbeid, samt PKU (Program for kunstnerisk utviklingsarbeid). Og videre, gjennom dette å bygge strategier og gode praksiser, både for å synliggjøre eksisterende kanaler langt fremme i institusjonenes/PKUs nettsider og mediekanaler, og for å gjøre egne ansatte oppmerksom på eksisterende kanaler og bruke dette inn mot undervisningen.

5. Forslag til tiltak som bidrar til økt utnyttelse av eksisterende kanaler og arenaer

5.1. Utvikle strategier for synliggjøring

Avsnitt fire påpeker behovet for å utvikle strategier for synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning i eksisterende kanaler, som arkiv, portaler, offentlige arrangement og kanaler innen medier. Eks kan være:

- Festivaler, scener, galleri
- Nettmedier, f.eks. www.forskning.no
- Åpne foredrag
- Lokal- eller riksdekkende aviser
- Radio, TV (f. eks. lokale nyhetssendinger og Hovedscenen på NRK2)
- Sosiale medier
- Arkiv som BIBSYS Brage NMH og KHiODA, og informasjonssystemet/registeret Current Research Information System in Norway (CRISin)
- Utdanningsinstitusjonenes og studentorganisasjoners aviser

5.1.1. Institusjonsstrategi

Institusjonene bør bygge og videreutvikle strategi for å ta i bruk kanaler for synliggjøring av forskningsfelt, forskere, resultater og forskningsdata fra egen institusjon, via nettsider og formidlingskanaler nevnt i avsnitt 5.1.

Rapporten viser at temaet «*formidling av kunstnerisk utviklingsarbeid*» er komplekst med mange problemstillinger. Temaet krever samarbeid mellom flere kompetanser, som forskningsledelse, forskningsadministrasjon, bibliotek og IT. Institusjonene bør samarbeide for å få oversikt over problemstillingene, og arbeide målrettet med en helhetlig plan.

Det bør legges en langsiktig plan for arbeidet. Institusjonene bør vurdere om og hvordan data skal håndteres og gjøres tilgjengelig.

5.1.2 PKU som strategisk og fagpolitisk organ

Det er behov for at PKU (Program for kunstnerisk utviklingsarbeid) har en aktiv og ledende rolle som strategisk organ for formidlingen av kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning, på vegne av medlemmene. Dette vil kunne bidra til en felles forståelse nasjonalt og gi retning til ansatte i institusjonene.

PKU bør være med på, og støtte institusjonene, i å utvikle diskursen i forskningsfeltene. PKU bør allokere midler til synliggjøring og slik bli mer synlig strategisk aktør i offentligheten. Utvalget ser en stor betydning i at institusjonene som driver kunstnerisk utviklingsarbeid samler seg om PKU som strategisk og fagpolitisk nasjonalt, organ for kunstneriske utviklingsarbeid.

6. Strategi for å utvikle nye publiseringskanaler og arenaer

6.1. Forskningsbiennale

Arbeidsgruppen ser behov for en arena for publikasjon av forskningsresultat i en romlig, opplevelsesfremkallende situasjon, der utvikling av ny innsikt, erkjennelse og kunnskap skjer. Publikasjonen må være dokumenterbar. Arbeidsgruppen anbefaler utvikling av en forskningsbiennale for å møte dette behovet.

Formålet med forskningsbiennalen er å skape en meritterende arena for kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning, som fungerer som et referansepunkt for diskurser innen forskningsfeltene. Forskningsbiennalen skal være et tiltak for å utvikle språk innen forskningsfeltene og innen kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning mer generelt. Man uttrykker seg mer presist på sitt morsmål, og norsk /skandinavisk bør derfor være del av agendaen. Forskningsbiennalen må ha innvirkning på og betydning for undervisning og praksisfeltet. Sentralt vil være at dette blir en nasjonal og delt plattform, som er kuratert og fagfellevurdert, og uavhengig av den enkelte utdanningsinstitusjon.

Av eksisterende plattformer er det naturlig å se til *Artistic Research Forum (ARF)*¹⁵. Denne har en grad av meritterende verdi, ettersom prosjekter som presenteres på forhånd har blitt vurdert av faglig sakkyndige og støttet av programstyret i PKU (Program for kunstnerisk utviklingsarbeid). ARF kan derfor videreutvikles til eller suppleres med en forskningsbiennale¹⁶. Dersom ARF utvikles i denne retning, må PKUs rolle som operativ organisasjon diskuteres.

6.2. Ny, flermedial og meritterende digital plattform for publisering

Arbeidsgruppen foreslår at en ny, digital plattform for publisering etableres på nasjonalt nivå. Institusjonene i *Nasjonalt råd for kunstnerisk utviklingsarbeid (NRKU)* bør ha eierskap til en slik plattform. Plattformen bør ha følgende kjennetegn:

- Kuratorisk /redaksjonelt vurdert /fagfellevurdert
- Innen en akademisk institusjonell kontekst, og med relevans for en profesjonell praksis
- Med vektlegging av norsk/skandinavisk språk (i alle fall deler av forskningsprosjektet)
- Format som tillater flermedialitet (bruker flere media, som video, lyd, bilde og tekst i kombinasjon med hverandre i samme arbeid eller eksposisjon)
- Ha en åpen publisering, evt med en grad av lukkethet med en juridisk begrunnelse
- Som oppfordrer til åpne data og gjør disse tilgjengelig
- Ha et responsivt og inkluderende design, der nettsiden endrer seg etter størrelsen på

¹⁵ Kilde: <http://artistic-research.no/programaktiviteter/samlingene/>

¹⁶ En biennale er, som begrepet sier, toårig. Tanken her er ikke primært tidsintervallet, men en repeterende anledning til visninger slik avsnittet ellers beskriver.

skjermen)¹⁷ og som har tilpasningsmuligheter for funksjonshemmede.

- Som oppfordrer til interaktivitet mot bruker
- Som har god søkbarhet og gjenfinnbarhet av data og innsikt

Plattformen bør knyttes til CRISStin og til institusjonenes arkiver. Metadataene skal være like på grunn av søkbarhet (gjenfinning) og tilgjengeliggjøring.

Plattformen bør synliggjøres, blant annet gjennom nettsidene til *Program for kunstnerisk utviklingsarbeid*.

Plattformen må ha innvirkning på og betydning for undervisning og praksisfeltet.

(Arbeidsgruppen er kjent med initiativet fra PKU om en nordisk digital plattform. Dette kan/bør ses i sammenheng med arbeidsgruppens anbefaling.)

¹⁷ Kilde: <http://www.milli.no/content/hva-er-responsiv-design>

7. Oppsummering

Kartleggingen viser at det er få relevante kanaler og arenaer for publisering av kunstnerisk utviklingsarbeid, jf. avsnitt 3, og eksisterende kanaler og arenaer dekker derfor ikke behovene for publisering av kunstnerisk utviklingsarbeid på en tilfredsstillende måte, jf. avsnitt 4.

Kartleggingen skiller mellom publisering og synliggjøring, og for synliggjøring, i motsetning til publisering, finnes det mange kanaler jf. avsnitt 2.1.

Forslag til tiltak for hvordan institusjonene kan utnytte eksisterende kanaler og arenaer bedre er, jf. avsnitt 5:

- Institusjonene bør samle seg om PKU (Program for kunstnerisk utviklingsarbeid) som et strategisk og fagpolitisk nasjonalt organ for kunstneriske utviklingsarbeid. PKU bør ta en aktiv og definerende rolle, og bidra til a) å synliggjøre forskningsfeltene ut i eksisterende kanaler, og b) å allokere midler til synliggjøring av feltet kunstnerisk utviklingsarbeid og forskning.
- Institusjonene bør bygge opp egne strategier for å ta i bruk formidlingskanaler for synliggjøring av forskningsfelt, forskere, resultater og forskningsdata fra egen institusjon.

Forslag til strategi og tiltak for å utvikle nye publiseringskanaler og arenaer for synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid er, jf. avsnitt 6:

- Det er behov for en arena for publisering av forskningsresultat i en romlig, opplevelsesfremkallende situasjon, der utvikling av ny innsikt, erkjennelse og kunnskap skjer. Publikasjonen må være dokumenterbar. Arbeidsgruppen anbefaler utvikling av en forskningsbiennale for å møte dette behovet.
- Arbeidsgruppen foreslår at en ny, flermedial og meritterende digital plattform for publisering etableres på nasjonalt nivå, som institusjonene i NRKU har eierskap til. Plattformen bør ha kjennetegn jf. avsnitt 6.2.

8. Vedlegg

Vedlegg 1:

Alfabetisk liste over eksisterende, relevante kanaler og arenaer for publisering og synliggjøring av kunstnerisk utviklingsarbeid, nasjonalt og internasjonalt

ADIT Art & Design Index to Theses <https://www3.shu.ac.uk/c3ri/adit/index.cfm>
Art & Research <http://www.artandresearch.org.uk/>
Art Monitor <http://konst.gu.se/english/ArtMonitor>
Art Review <http://artreview.com>
Artistic research archive www.aramer.org
Association Européenne des Conservatoires, Académies de Musique et Musikhochschulen <http://www.aec-music.eu/publications>
Brage NMH <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/172107>
Centre for Research and Development <http://artsresearch.brighton.ac.uk/research>
Choreographic Practices <http://www.intellectbooks.co.uk/journals/view-journal,id=170/>
Contemporary Music Review <http://www.tandfonline.com/toc/gcmr20/current>
Curating Artistic Research Output <http://www.bris.ac.uk/ilrt/people/project/855>
Current Research Information System in Norway, CRISTin <https://www.cristin.no/as/WebObjects/cristin.woa/wa/fres?la=no>
Dance Research Journal og The Congress of Research in Dance <http://www.cordance.org/danceresearchjournal>
Dance Research Journal, Cambridge <http://journals.cambridge.org/action/displayJournal?jid=DRJ>
Design and Technology Teaching <http://ojs.lboro.ac.uk/ojs/index.php/DTT/index>
Documenta <http://www.documenta14.de/en/>
e-flux journal <http://www.e-flux.com/about/>
ELIA Biennial Conference og SHARE <http://www.elia-artschools.org/activities/biennial-conference>
European Artistic Research Network <http://artresearch.eu/>
Festival Avignon <http://www.festival-avignon.com/en/all-events>
FORMakademisk <https://journals.hioa.no/index.php/formakademisk/index>
In Formation <http://www.artandresearch.info/>
Institut für künstlerische Forschung Berlin <http://www.artistic-research.de/>
Journal for Artistic Research, JAR www.jar-online.net
Journal for artistic research, RUUKU <http://ruukku-journal.fi>
Journal of Artistic Research Utrecht <http://www.mahku.nl/research/mahkuzine8.html>
Journal of Sonic Studies <http://sonicstudies.org>
Journal of Visual Arts Practice <http://www.nafae.org.uk/journals/about-jvap>
JOURNAL OF WRITING AND WRITING COURSES <http://www.textjournal.com.au/>
KC Research Portal <https://www.researchcatalogue.net/portals?portal=6>
KHODA, Kunsthøgskolen i Oslo <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/92924>
Kunsten Festival des Arts, Brussel <http://www.kfda.be>
Kunstnærlige fakulteten, avhandlingsserien <http://konst.gu.se/artmonitor/avhandlingar/forfattare>
Kunstnerisk forskningsuke, Kunsthøgskolen i Oslo <http://www.khio.no/events/262>
Manifesta <http://manifesta.org/>
MFA Creative Practice and Studio PhD www.transart.org
Music and practice <http://www.musicandpractice.org/>

Nordic Journal of Dance <http://www.nordicjournalofdance.com/>
Norwegian Artistic Research Forum <http://artistic-research.no/programaktiviteter/samlingene/>
Oktoberdans og Meteor, Bergen Internasjonale Teater <http://bit-teatergarasjen.no/festivaler/meteor-2015/>
Online magazine of the Research Association for Artist' Publications <http://www.setup4.org>
Orpheus Institute Series <http://www.orpheusinstituut.be/en/publications/category/orpheus-institute-series>
PARSE conference <http://parsejournal.com/conference/>
PARSE Journal <http://www.parsejournal.com/>
Performance and Art Journal <http://www.mitpressjournals.org/loi/dram>
Performance-research <http://www.performance-research.org>
Performing Arts journal <http://www.maska.si/?L=1&id=161>
Platform for Artistic Research Sweden www.konst.gu.se
Program for kunstnerisk utviklingsarbeid <http://artistic-research.no/>
Research Catalogue <https://www.researchcatalogue.net/>
Society for Artistic Research (SAR conference) www.societyforartisticresearch.org/
Steirischer herbst festival gmbh <http://www.steirischerherbst.at>
TDR <http://www.mitpressjournals.org/loi/dram>
Texte zur kunst <https://www.textezurkunst.de>
Unfolding the Process (NMH symposium) <https://nmh.no/arrangementer/unfolding-the-process>
Ultima academy <http://ultimaacademy.no/>
Unlikely - Journal for Creative Arts <http://www.unlikely.net.au/>